

Regeringen
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Datum: 2019-06-14
Er referens: M2018/02399/Ke
Diarienumr: SSM2018-2482
Dokumentnr: SSM2018-2482-4
Handläggare: Marie Wahlin Tideklev

Slutrapport avseende förslag på ändringar i Strålskyddslagen

Sammanfattning och förslag

Den 20 september 2018 gav regeringen Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att utreda vilka kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att Sveriges genomförande av rådets direktiv 2013/59/Euratom av den 5 december 2013 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning ska vara fullständigt.

Uppdraget från regeringen är uppdelat i en delredovisning och en slutredovisning. Delredovisningen avsåg förslag på straff- och sanktionsbestämmelser och lämnades till regeringen den 1 april 2019. Denna slutrapport ska redovisas till regeringen senast den 15 juni 2019.

Strålsäkerhetsmyndigheten redovisar i denna rapport förslag på hur strålskyddskraven kan regleras för egenföretagare. Begreppet arbetstagare i strålskyddslagen (2018:396) omfattar idag inte egenföretagare. När det gäller verksamhet med joniserande strålning finns det ett stort antal egenföretagare som i sin verksamhet använder radioaktiva ämnen eller tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning. Egenföretagare kan även förekomma när det gäller verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning. Den omständigheten att en person är lika skyddsvärd oavsett om personen agerar som egenföretagare eller arbetstagare och att det följer av strålskyddskyddsdirektivet att egenföretagare ska skyddas, medför att formuleringar i strålskyddslagen måste ändras så att den även omfattar egenföretagare.

I denna rapport redovisar Strålsäkerhetsmyndigheten dessutom förslag på hur inrättandet av lokala säkerhetsnämnder vid större verksamheter med joniserande strålning kan genomföras. I dagsläget finns det bestämmelser om offentlig insyn för de kärntekniska anläggningar där regeringen har bestämt att det ska finnas en lokal säkerhetsnämnd. Någon motsvarande offentlig insyn finns inte när det gäller joniserande strålning vid större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar. Nya bestämmelser behöver därför införas i strålskyddslagen och även vissa justeringar behöver göras i förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar.

Utöver förslagen ovan har Strålsäkerhetsmyndigheten identifierat ett antal områden för vilka Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att det kan krävas att kompletterande åtgärder vidtas, för att genomförandet av strålskyddsdirektivet ska vara fullständigt. Till följd av detta föreslår Strålsäkerhetsmyndigheten följande.

- Att regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utreda hur utbildning för specialistkompetens för sjukhusfysiker ska säkerställas. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att Socialstyrelsen i detta arbete ska samverka med Strålsäkerhetsmyndigheten.
- Att regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utreda hur berättigandebedömningar för medicinsk och icke-medicinsk exponering ska genomföras och vilken myndighet som ska ha huvudansvaret. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att Socialstyrelsen i detta arbete ska samverka med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering samt med Strålsäkerhetsmyndigheten.
- Att regeringen ändrar förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisning av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport ”Översyn av beredskapszoner” (MSB 2018-02237) och införa de förslag som framgår i rapporten *SSM 2017:27 Översyn av beredskapszoner*.

Innehåll

1. INLEDNING	4
1.1 UPPDRAGET FRÅN REGERINGEN	4
1.2 GENOMFÖRANDE AV UPPDRAGET	4
1.3 REMISSHANTERING	5
2. REDOVISNING.....	6
2.1 EGENFÖRETAGARE.....	6
2.1.1 <i>Problemet</i>	6
2.1.2 <i>Åtgärder</i>	7
2.1.3 <i>Finansiering</i>	7
2.1.4 <i>Slutsatser och förslag</i>	7
2.2 LOKALA SÄKERHETSÅMNDER.....	9
2.2.1 <i>Problemet</i>	9
2.2.2 <i>Åtgärder</i>	9
2.2.3 <i>Finansiering</i>	9
2.2.4 <i>Slutsatser och förslag</i>	9
2.2.4 <i>Övrigt</i>	10
3. BEHOV AV FORTSATT ARBETE	11
3.1 HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN.....	11
3.1.1 <i>Specialistkompetens för sjukhusfysiker</i>	11
3.1.2 <i>Kurs i strålskydd för läkare och tandläkare</i>	11
3.1.3 <i>Berättigande av nya metoder inom medicinska exponeringar</i>	12
3.2 BEREDSKAPSOMRÅDET	13
3.2.1 <i>Beredskapsplanering kring anläggningar i beredskapskategori 1 och 2</i>	13
3.2.2 <i>Strålsäkerhetsmyndighetens fortsatta arbete</i>	15
4. ÖVERGRIPANDE SLUTSATSER	17
BILAGA 1 KONSEKVENSTREDNING EGENFÖRETAGARE	18
BILAGA 2 FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING I STRÅLSKYDDSLAGEN (2018:396)	20
BILAGA 3 FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING I STRÅLSKYDDSFÖRORDNINGEN (2018:506).....	22
BILAGA 4 KONSEKVENSTREDNING LOKALA SÄKERHETSÅMNDER	23
BILAGA 5 FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING I STRÅLSKYDDSLAGEN (2018:396)	27
BILAGA 6 FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM ÄNDRING I FÖRORDNINGEN (2007:1054) MED INSTRUKTION FÖR LOKALA SÄKERHETSÅMNDER VID KÄRNTEKNISKA ANLÄGGNINGAR	28

1. Inledning

1.1 Uppdraget från regeringen

Den 20 september 2018 gav regeringen Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att utreda vilka kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att Sveriges genomförande av rådets direktiv 2013/59/Euratom av den 5 december 2013 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning, och om upphävande av direktiven 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom och 2003/122/Euratom (strålskyddsdirektivet) ska vara fullständigt. I uppdraget ska myndigheten samverka med relevanta myndigheter och organisationer som kan vara berörda av direktivets regler. I uppdraget ska myndigheten även beakta angränsande regelverk och hur den påverkas av föreslagna bestämmelser. Strålsäkerhetsmyndigheten ska särskilt undersöka och ge förslag på hur strålskyddskraven regleras för egenföretagare.

Regeringen uppdrar vidare åt Strålsäkerhetsmyndigheten att utreda och föreslå komplettering av strålskyddslagens (2018:396) straffbestämmelser samt i samråd med utredningen om översyn av lagen om kärnteknisk verksamhet (KOM M 2017:05) föreslå hur sanktionsavgifter kan införas i strålskyddslagen. Strålsäkerhetsmyndigheten ska dessutom undersöka möjligheten att införa bestämmelser om inrättandet av lokala säkerhetsnämnder vid större verksamheter med joniserande strålning.

I de fall ändringar i författningar föreslås ska författningsförslag lämnas. Uppdraget ska ske i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. I uppdraget ska även förslag till finansiering ingå, med beaktande av den kommunala finansieringsprincipen.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 15 juni 2019. De delar som gäller straffbestämmelser och sanktionsavgifter ska dock redovisas senast den 1 april 2019.

1.2 Genomförande av uppdraget

Strålsäkerhetsmyndigheten har tolkat de tre specificerade områden som nämns i regeringens beslut som det centrala i uppdraget och det som utredningen i huvudsak ska omfatta. Strålsäkerhetsmyndigheten har därför delat in utredningen i tre deluppdrag:

- undersöka och ge förslag på hur strålskyddskraven regleras för egenföretagare,
- utreda och föreslå komplettering av strålskyddslagens straffbestämmelser och föreslå hur sanktionsavgifter kan införas i strålskyddslagen,
- undersöka möjligheten att införa bestämmelser om inrättandet av lokala säkerhetsnämnder vid större verksamheter med joniserande strålning.

Förutom de tre ovan nämnda deluppdragen ger uppdraget Strålsäkerhetsmyndigheten en möjlighet att inkomma med ytterligare justeringar, för det fall myndigheten anser att sådana behöver göras, för att införandet av strålskyddsdirektivet ska vara fullständigt. Mot bakgrund av det omfattande arbete som myndigheten bedrev i samband med att förslag till förändringar av det svenska regelverket arbetades fram och den korta tid som har gått sedan detta underlag lämnades in, gör myndigheten bedömningen att de underlag som regeringen har fått innehåller de förslag som regeringen behöver för införandet av ovan nämnda

direktiv. Strålsäkerhetsmyndigheten har i viss omfattning ändå övervägt om det finns kompletterande åtgärder som behöver vidtas för att genomförandet av strålskyddsdirektivet ska vara fullständigt. Strålsäkerhetsmyndigheten har på en övergripande nivå kartlagt dessa eventuella åtgärder och föreslagit vilket vidare arbete som krävs för att hantera de behov som framkommit, se avsnitt ”3. *Behov av fortsatt arbete*”.

Denna rapport redovisar de delar som avser egenföretagare och inrättandet av lokala säkerhetsnämnder samt förslag på kompletterande åtgärder som bör vidtas.

Förslagen i denna slutrapport är framtagna efter en genomgång av strålskyddslagen, strålskyddsförordningen (2018:506), Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter, lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar.

1.3 Remisshantering

Strålsäkerhetsmyndigheten har efter avstämning med Regeringskansliet bedömt att en extern remiss av de författningsförslag som föreslås inte ingår i regeringsuppdraget. Sammanfattning av de synpunkter som har framkommit vid samverkan med externa parter framgår dock av konsekvensutredningen för respektive deluppdrag

2. Redovisning

2.1 Egenföretagare

Uppdraget består i att undersöka och ge förslag på ändringar i bestämmelserna när det gäller egenföretagare så att dessa personer och deras verksamhet inkluderas i regelverket för strålskydd.

2.1.1 Problemet

I det tidigare regelverket för strålskydd tolkades egenföretagare in i bestämmelserna även om det inte uttrycktes specifikt. Med den nya strålskyddslag och strålskyddsförordning som trädde ikraft den 1 juni 2018, formulerades bestämmelserna om för att implementera strålskyddsdirektivet, men också med tanke på språklig utveckling. Med den nya språkliga utformningen av bestämmelserna inkluderas inte längre egenföretagare på samma sätt som tidigare, vilket inte var syftet med det nya regelverket.

I bestämmelserna för strålskydd finns flera begrepp för den som ett krav syftar till att skydda respektive vem som har ansvaret för det som kravet omfattar. Lagrådet yttrade vid sin granskning av förslaget till strålskyddslag att vad som gäller för egenföretagare bör belysas närmare i det fortsatta lagstiftningsarbetet (prop. 2017/18:94).

I 2 kap. 3 § strålskyddslagen anges vad som menas med en arbetstagare:

”Det som i denna lag sägs om arbetstagare gäller även den som hos en arbetsgivare eller uppdragsgivare

1. står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd arbetskraft,

2. är lärling, praktikant eller studerande, eller

3. har tilldelats särskilda uppgifter vid en radiologisk nödsituation och därför kan komma att exponeras för joniserande strålning.”

Motsvarande formulering om arbetstagare i strålskyddslagen finns även i 1 kap. 7 § strålskyddsförordningen, men fanns inte i det tidigare regelverket för strålskydd. I 2 kap. 5 § strålskyddsförordningen nämns egenföretagare specifikt när det gäller krav på dosgränser: *”Dosgränserna i 2 § gäller även för den som utför arbete i egen verksamhet med joniserande strålning.”* Förutom denna bestämmelse nämns inte egenföretagare i vare sig strålskyddslagen eller strålskyddsförordningen.

Begreppet arbetstagare omfattar inte en egenföretagare, eftersom en egenföretagare inte är anställd hos någon och inte heller utför arbete som inhyrd arbetskraft. En egenföretagare är en person som utför arbete i sin egen verksamhet. Dessa arbetsuppgifter kan vara samma slags arbete som en arbetstagare utför, men egenföretagare omfattas i dagsläget inte av samma skyddsnivå i strålskyddsregelverket.

I begreppet arbetstagare inkluderas inte egenföretagare som bedriver verksamhet med strålning eller verksamhet i en omgivning med joniserande strålning. När det gäller verksamhet med joniserande strålning finns ett stort antal egenföretagare som använder radioaktiva ämnen eller tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning, t.ex. inom veterinärmedicinsk verksamhet, odontologisk verksamhet eller verksamheter som använder strålkällor i kontroll- eller analysmetoder. Även för verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning kan det förekomma egenföretagare, t.ex. genom att egenföretagaren bedriver sin verksamhet i en lokal med en aktivitetskoncentration av radon som är högre än referensnivån. Egenföretagare som har tilldelats uppgifter vid en radiologisk nödsituation inkluderas däremot i begreppet arbetstagare enligt 2 kap. 3 § 3 strålskyddslagen.

En person är lika skyddsvärd, oavsett om personen är egenföretagare eller omfattas av begreppet arbetstagare och ett sätt att åstadkomma detta är att ändra formuleringarna i strålskyddskraven så att kraven även omfattar egenföretagare. Genom att exkludera egenföretagare i bestämmelserna så har Sverige inte heller fullt ut implementerat strålskyddsdirektivet.

2.1.2 Åtgärder

En genomgång av bestämmelserna i strålskyddslagen och strålskyddsförordningen behöver göras för att identifiera de bestämmelser som inte inkluderar egenföretagare och där begreppet bör inkluderas. Därefter utformas författningsändringar för att inkludera egenföretagare och deras verksamhet så att dessa ges samma skyddsnivå.

2.1.3 Finansiering

Förslaget innebär inga tillkommande kostnader för myndigheter eller kommuner.

2.1.4 Slutsatser och förslag

Vid genomgång av strålskyddslagen och strålskyddsförordningen har ett antal bestämmelser identifierats som inte inkluderar egenföretagare och där begreppet bör inkluderas. I det följande beskrivs dessa bestämmelser och förslag lämnas till ändringar. Författningsförslagen finns i bilaga 2 och 3.

4 kap. 4 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att en arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning är skyldig att genomgå en medicinsk kontroll om det behövs för att bedöma personens lämplighet för arbetsuppgifterna. Kravet bör också gälla egenföretagare, då även egenföretagare ska vara medicinskt lämpliga för arbetsuppgiften. Egenföretagaren får själv ta ställning till vilken medicinsk kontroll som behövs för att kravet ska uppfyllas.

4 kap. 5 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att den som sysselsätter en arbetstagare ska se till att arbetstagaren genomgår en läkarundersökning om stråldosen överskrider den dosgräns som gäller eller om arbetstagaren visar tecken på skada som misstänks vara föranledd av joniserande strålning. Även egenföretagare bör genomgå en läkarundersökning i motsvarande fall. Det är egenföretagaren själv som måste bedöma behovet och ombesörja undersökningen.

4 kap. 8 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att arbetsuppgifter som utförs av gravida arbetstagare inte ska medföra en stråldos till fostret som överstiger 1 millisievert. Fostret bör skyddas oavsett om den som är gravid är en arbetstagare eller egenföretagare. Kravet bör således även gälla för egenföretagare. Någon anmälan av graviditeten är inte aktuellt för en egenföretagare, så paragrafen måste formuleras om för att skilja företagaren från arbetstagare i detta avseende.

4 kap. 11 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att arbetstagare som ammar inte ska ha arbetsuppgifter med risk för intag eller kontamination av radioaktiva ämnen, i syfte att skydda det ammade barnet. Barnet bör skyddas oavsett om den ammande föräldern är en arbetstagare eller egenföretagare. Kravet bör således även gälla för egenföretagare. Egenföretagare som har tilldelats uppgifter vid en radiologisk nödsituation inkluderas i begreppet arbetstagare enligt 2 kap. 3 § strålskyddslagen. Paragrafen måste därmed formuleras om för egenföretagare som bedriver verksamhet med joniserande strålning eller bedriver en verksamhet i en omgivning med joniserande strålning.

4 kap. 15 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning eller i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning ska använda de skyddsanordningar och vidta de åtgärder som har anvisats. Även egenföretagare ska använda skyddsanordningar eller vidta de skyddsåtgärder som behövs från strålskyddssynpunkt. Kravet bör således även gälla för egenföretagare.

4 kap. 16 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ger ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om skydd för arbetstagare mot risk för skador från joniserande strålning. Bemyndigandet bör även gälla skydd för egenföretagare.

7 kap. 2 § strålskyddslagen

Bestämmelsen ställer krav på att arbetstagare ska använda skyddsanordningar och vidta de åtgärder som har anvisats när det gäller tekniska anordningar som kan alstra icke-joniserande strålning. Även egenföretagare ska använda skyddsanordningar och vidta de skyddsåtgärder som behövs från strålskyddssynpunkt. Kravet bör således även gälla för egenföretagare.

2 kap. 5 § strålskyddsförordningen

Bestämmelsen innebär att dosgränserna som anges i 2 kap. 2 § strålskyddsförordningen även gäller för egenföretagare. För egenföretagare som är under 18 år är det dock dosgränsen enligt 2 kap. 4 § som ska gälla, varför bestämmelsen bör kompletteras.

2 kap. 12 § strålskyddsförordningen

Bestämmelsen innebär att Strålsäkerhetsmyndigheten i det enskilda fallet får ge dispens från dosgränser för arbetstagare enligt 2 kap 2 §. Dispensmöjligheten bör även finnas för egenföretagare.

4 kap. 9 § strålskyddsförordningen

Bestämmelsen innebär bl.a. att Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om skydd för arbetstagare mot risk för skador från joniserande strålning. Bemyndigandet bör även omfatta egenföretagare.

2.2 Lokala säkerhetsnämnder

Uppdraget består i att undersöka möjligheten att införa bestämmelse om inrättande av lokala säkerhetsnämnder vid större verksamheter med joniserande strålning.

2.2.1 Problemet

I lagen om kärnteknisk verksamhet finns bestämmelser om offentlig insyn för de kärntekniska anläggningar där regeringen har bestämt att det ska finnas en lokal säkerhetsnämnd. Vidare finns i förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar bestämmelser om hur den lokala säkerhetsnämnden ska ledas och vilka uppgifter den lokala säkerhetsnämnden ska utföra. För verksamheter med joniserande strålning vid större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar finns idag inga motsvarande bestämmelser om offentlig insyn. Då det i framtiden kommer att finnas minst en anläggning som inte är en kärnteknisk anläggning men som har en jämförbar risk med kärntekniska anläggningar som regeringen har möjlighet att inrätta lokala säkerhetsnämnder kring, vore det lämpligt att införa regleringsändringar som harmoniserar regleringen relaterat till offentlig insyn av större verksamheter med joniserande strålning.

2.2.2 Åtgärder

Nya bestämmelser behöver införas i strålskyddslagen som medför vissa justeringar i förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar.

2.2.3 Finansiering

Om regeringen bestämmer att införa en lokal säkerhetsnämnd för verksamheter med joniserande strålning vid större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar, bör finansieringen lösas på samma sätt som för befintliga lokala säkerhetsnämnder. Det innebär att Strålsäkerhetsmyndigheten, efter rekvisition betalar ut högst 400 000 kronor per år till den lokala säkerhetsnämnden. Då de utbetalningar som Strålsäkerhetsmyndigheten gör till befintliga lokala säkerhetsnämnder betalas ut av medel som kommer in via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten, föreslår myndigheten att myndighetens anslag (anslag 3:1, ap.3) utökas med 400 000 kronor per år för varje ny lokal säkerhetsnämnd som regeringen inför. Det skulle också kunna vara lämpligt att införa en särskild bestämmelse i den sistnämnda förordningen för dessa avgifter, då det för närvarande inte tydligt framgår att det tas ut avgifter som avser de lokala säkerhetsnämnderna.

2.2.4 Slutsatser och förslag

I det följande lämnas förslag till komplettering av befintlig reglering för att införa motsvarande bestämmelser om offentlig insyn för större anläggningar med joniserande strålning som inte utgör kärntekniska anläggningar. Författningsförslagen finns i bilaga 5 och 6.

8 kap. 15 § strålskyddslagen

Förslaget innebär att motsvarande bestämmelser om offentlig insyn vid en större anläggning som inte utgör en kärnteknisk anläggning införs i strålskyddslagen. Förslaget att använda begreppet ”större anläggning” underlättar då både en kärnteknisk och en icke-kärnteknisk verksamhet med joniserande strålning därmed kan sammanfattas som ”anläggningar”. Med större anläggning avses en verksamhet med joniserande strålning som inte är en kärnteknisk anläggning och som vid en radiologisk nödsituation kan medföra omgivningskonsekvenser. Det står regeringen fritt att bestämma vilka större anläggningar som bör ha en lokal säkerhetsnämnd.

1–3 §§ förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar

Genom att göra tillägg om de verksamheter med joniserande strålning som omfattas av den nya bestämmelsen i strålskyddslagen blir det möjligt att tillämpa dessa bestämmelser även på verksamheter med joniserande strålning vid större anläggningar som inte utgör kärntekniska anläggningar. Även förordningens rubrik bör ändras till ”förordning med instruktion för lokala säkerhetsnämnder” för att tydliggöra att bestämmelserna inte enbart avser kärntekniska anläggningar.

Ändringen av ”kärnenergiolyckor” i 2 § till ”radiologisk nödsituation” föreslås för att det är lämpligt att använda samma begrepp som i strålskyddslagen, även om ändringen inte direkt berör aktuellt uppdrag.

9 § förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar

Ändringen av ”inre” till ”yttre” föreslås för att lokala säkerhetsnämnder för anläggningar där fler än en kommun berörs av särskild beredskapsplanering ska ha representation av fler kommuner. Detta är i sin tur endast aktuellt för kärnkraftverk.

12 § förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar

Detta ändringsförslag med tillägg som hänvisar till strålskyddslagen genomförs för att kunna införa gemensam reglering för samtliga större verksamheter med joniserande strålning där regeringen har bestämt att det ska finnas en lokal säkerhetsnämnd.

2.2.4 Övrigt

Mot bakgrund av iakttagelser som har gjorts inom ramen för nu aktuellt uppdrag och säkerhetsnämndernas förändrade uppdrag kan det finnas skäl att överväga en ny utvärdering av de lokala säkerhetsnämnderna i stort med avseende på nämndernas storlek och sammansättning (jfr SOU 2011:18).

3. Behov av fortsatt arbete

Utöver de tre utpekade deluppgifterna har Strålsäkerhetsmyndigheten identifierat ett antal områden för vilka Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att det kan krävas att kompletterande åtgärder vidtas för att genomförandet av strålskyddsdirektivet ska vara fullständigt.

3.1 Hälsa- och sjukvården

3.1.1 Specialistkompetens för sjukhusfysiker

Artikel 4.49 i strålskyddsdirektivet definierar och anger kraven på Medical Physics Expert (i den svenska översättningen av direktivet har Medical Physics Expert felaktigt översatts till sjukhusfysiker):

en enskild person eller, om det finns bestämmelser om detta i nationell lagstiftning, en grupp av enskilda personer som har den kunskap, utbildning och erfarenhet som krävs för att verka inom och ge rådgivning om strålningsfysik tillämpad på medicinsk exponering och vars kompetens i detta avseende är godkänd av den behöriga myndigheten.

I Sverige är sjukhusfysikerexamen en yrkesutbildning som omfattar 300 högskolepoäng och som leder fram till legitimation som sjukhusfysiker utfärdad av Socialstyrelsen. Utbildningen motsvarar dock inte kraven i direktivet på en Medical Physics Expert. Utöver examen krävs tjänstgöringserfarenhet av praktisk verksamhet, kombinerat med strukturerad och målstyrd utbildning. Utbildningen genomförs under den tid som tjänstgöringen pågår. Artikel 79.1 d) i strålskyddsdirektivet anger vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att det finns arrangemang för erkännande av Medical Physics Expert.

Strålsäkerhetsmyndigheten har därför föreslagit att en specialistkompetensutbildning införs för legitimerade sjukhusfysiker på motsvarande sätt som det i dag finns för läkare och tandläkare. I detta syfte föreslog Strålsäkerhetsmyndigheten ändringar i 4 kap. 8 § patientsäkerhetslagen (2010:659) och patientsäkerhetsförordningen (2010:1369). Vissa författningsändringar trädde ikraft den 1 juni 2018. Strålsäkerhetsmyndigheten och Socialstyrelsen påbörjade under 2018 ett arbete med att utreda förutsättningarna för en specialistkompetensutbildning av sjukhusfysiker. Detta arbete är nu pausat i väntan på att regeringen återkommer i frågan.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår därför att:

- Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utreda hur utbildning för specialistkompetens för sjukhusfysiker ska säkerställas. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att Socialstyrelsen i detta arbete ska samverka med Strålsäkerhetsmyndigheten.

3.1.2 Kurs i strålskydd för läkare och tandläkare

Artikel 18.4 i strålskyddsdirektivet anger krav på utbildning, information och fortbildning inom medicinsk exponering:

Medlemsstaterna ska verka för att en kurs i strålskydd införs i den grundläggande kursplanen vid utbildningsanstalter för läkare och tandläkare.

Strålsäkerhetsmyndigheten har föreslagit att lärandemålen för läkare och tandläkarexamen i högskoleförordningen (1993:100) kompletteras med konkreta lärandemål som rör medicinska exponeringar med joniserande strålning. En fördel med förslaget är att strålskyddet då skulle inkluderas i Universitetskanslersämbetets kvalitetsgranskning av de olika lärosätena. Strålsäkerhetsmyndigheten har lagt fram förslaget i följande sammanhang:

- regeringsuppdraget om genomförandet av strålskyddsdirektivet i svensk lagstiftning (SSM2014-1921-14)¹,
- regeringsuppdraget om långsiktig kompetensförsörjning (SSM2017-134-23)², och
- svar på utbildningsdepartementets remiss av promemorian ”En sexårig utbildning för läkarexamen” (SSM2018-4199-3)³.

3.1.3 Berättigande av nya metoder inom medicinska exponeringar

Artikel 55.2 a) i strålskyddsdirektivet anger krav på berättigandebedömning av nya radiologiska metoder:

Medlemsstaterna ska säkerställa att den princip som fastställs i punkt 1 tillämpas och i synnerhet att nya typer av verksamheter där medicinsk exponering ingår i förväg har bedömts vara berättigade innan de börjar användas allmänt.

Kravet genomförs i 3 kap. 2 § strålskyddslagen men lägger hela ansvaret på verksamhetsutövaren. För att berättigandebedömning av nya typer av verksamheter eller metoder (nivå 2 enligt ICRP:s definition) ska kunna utföras på ett likartat sätt bedömer dock Strålsäkerhetsmyndigheten att det krävs ett ändamålsenligt nationellt system för detta. Utmaningarna gällande berättigandebedömning av nya tillämpningar och metoder inom radiologi har också uppmärksammats i rådslutsatserna (14617/15) från den 3 december 2015, gällande berättigande av medicinska procedurer som bygger på radiologisk bilddiagnostik. I rådslutsatserna föreslås att medlemsstaterna ska samarbeta när det gäller berättigandebedömning av nya typer av verksamheter eller metoder som används vid medicinska exponeringar.

Olika tillvägagångssätt har övervägts för att etablera ett formellt nationellt system för berättigandebedömning på nivå 2. De nordiska strålsäkerhetsmyndigheterna har i ett gemensamt uttalande från 2016 rekommenderat att berättigandebedömning av nya typer av radiologiska verksamheter eller metoder bör samordnas med medicinsk teknologiutvärdering (Health Technology Assessment, HTA).

I paragraph 3.155 i IAEA:s General Safety Requirement No. GSR Part 3: Radiation Protection and Safety of Radiation Sources: International Basic Safety Standards anges följande:

Generic justification of a radiological procedure shall be carried out by the health authority in conjunction with appropriate professional bodies.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att kravet i strålskyddsdirektivet troligtvis kan anses vara genomfört i och med 3 kap. 2 § strålskyddslagen. Men med tanke på rådslutsatserna är det oklart om även intentionerna med direktivet uppfylls. Med detta som bakgrund och de krav som ställs i IAEA:s regelverk, som Sverige har förbundit sig att följa, bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten att frågan återstår att lösa. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår därför att:

- Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utreda hur berättigandebedömningar av nya typer av verksamheter eller metoder för medicinsk och icke-medicinsk exponering ska genomföras och vilken myndighet som ska ha huvudansvaret. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att Socialstyrelsen i detta arbete ska samverka med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och med Strålsäkerhetsmyndigheten.

¹ Miljö- och energidepartementets diarienummer: M2014/837/Ke.

² Miljö- och energidepartementets diarienummer: M2016/03064/Ke.

³ Utbildningsdepartementets diarienummer: U2018/02704/UH.

3.2 Beredkapsområdet

3.2.1 Beredkapsplanering kring anläggningar i beredkapskategori 1 och 2

Artikel 69.4 a) i strålskyddsdirektivet anger krav på krisinsatser:

I händelse av en nödsituation inom eller utanför dess territorium ska medlemsstaten kräva att lämpliga skyddsåtgärder organiseras, med beaktande av den nödsituationens karaktär och i enlighet med den strategi för skyddsoptimering som ingår i beredkapsplanen, vars beståndsdelar anges i avsnitt B i bilaga XI.

Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tagit fram en strategi för skyddsoptimering i genomförandet av regeringsuppdraget om översyn av beredkapszoner (SSM2015-4786-101)⁴. För att denna strategi ska kunna genomföras fullt ut kring anläggningar i beredkapskategori 1 och 2 behöver regeringen besluta om att

- ändra förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisningen av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport ”Översyn av beredkapszoner” (MSB 2018-02237)⁵ och införa de förslag som framgår i rapporten *SSM 2017:27 Översyn av beredkapszoner*.

Artikel 70.1 i strålskyddsdirektivet anger krav på information till enskilda personer ur allmänheten som sannolikt kommer att beröras i händelse av nödsituation:

Medlemsstaterna ska säkerställa att de enskilda personer ur allmänheten som sannolikt kommer att beröras i händelse av en nödsituation informeras om de hälsoskyddsåtgärder som ska tillämpas i deras fall och om vilka åtgärder de bör vidta i händelse av en sådan nödsituation.

Artikel 71.1 i strålskyddsdirektivet anger vidare krav på information till enskilda personer ur allmänheten som faktiskt berörs i händelse av en nödsituation:

Medlemsstaterna ska säkerställa att de enskilda personer ur allmänheten som faktiskt berörs, i en nödsituation omedelbart får reda på fakta om nödsituationen, vilka åtgärder som ska vidtas och, på lämpligt sätt, vilka hälsoskyddsåtgärder som gäller för dem.

Kraven är reglerade i 4 kap. 17–20 §§ förordningen om skydd mot olyckor samt i föreskrifter som ges ut med stöd av denna förordning. Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i genomförandet av regeringsuppdraget om översyn av beredkapszoner kommit fram till att fler än idag ska omfattas av dessa krav. För att detta ska kunna verkställas behöver regeringen besluta om att:

- ändra förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisning av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport ”Översyn av beredkapszoner” (MSB 2018-02237) och införa de förslag som framgår i rapporten *SSM 2017:27 Översyn av beredkapszoner*.

Artikel 97 (2 och 3) i strålskyddsdirektivet anger krav på hur krishanteringssystemet ska utformas:

⁴ Miljö- och energidepartementets diarienummer M2015/03597/Ke

⁵ Justitiedepartementets diarienummer JU2018/01293/SSK

2. Krishanteringssystemet ska utformas så att det står i proportion till resultaten av en bedömning av potentiell exponering i nödsituationer och möjliggör effektiva insatser vid exponering i nödsituationer i anslutning till verksamheter eller oförutsedda händelser.
3. Krishanteringssystemet ska omfatta upprättandet av beredskapsplaner i syfte att undvika vävnadsreaktioner som leder till allvarliga deterministiska effekter hos personer i den berörda allmänheten och minska risken för stokastiska effekter, med beaktande av de allmänna principer för strålskydd och de referensnivåer som avses i kapitel III.

Kraven är reglerade i 3 kap. 1 § samt 4 kap. 6 och 8 §§ lagen om skydd mot olyckor och 3 kap. 6 § samt 4 kap. 21 § förordningen om skydd mot olyckor. Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i genomförandet av regeringsuppdraget om översyn av beredskapszoner gjort en bedömning av potentiell exponering i nödsituationer och kommit fram till att dagens krishanteringssystem måste förändras. Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har också föreslagit vilka krav som ska gälla på beredskapsplaner för att allvarliga deterministiska effekter hos personer i allmänheten ska kunna undvikas och hur risken för stokastiska effekter ska kunna minskas genom att utgå från fastställda referensnivåer. För att krishanteringssystemet och beredskapsplaner ska ändras så att kraven uppfylls behöver regeringen besluta om att

- ändra förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisning av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport "Översyn av beredskapszoner" (MSB 2018-02237) och införa de förslag som framgår i rapporten *SSM 2017:27 Översyn av beredskapszoner*.

Artikel 98 (1–3) i strålskyddsdirektivet anger krav på krisberedskap:

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att beredskapsplaner upprättas i förväg för de olika typer av nödsituationer som identifierats vid en bedömning av potentiell exponering i nödsituationer.
2. Beredskapsplanerna ska innefatta de delar som anges i avsnitt B i bilaga XI.
3. Beredskapsplanerna ska även innefatta bestämmelser om övergången från exponering i en nödsituation till en befintlig exponeringssituation.

Krav på detta finns bland annat i 3 kap. 6 § och 4 kap. 21 § förordningen om skydd mot olyckor. Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i genomförandet av regeringsuppdraget om översyn av beredskapszoner föreslagit vilka beredskapsplaner som krävs kring verksamheter i beredskapskategori 1 och 2 (förutom The European Spallation Source (ESS) i Lund som behandlats i den separata rapporten *SSM 2018:22 Underlag till beredskapsplanering kring ESS*). De beredskapsplaner som föreslås behandlar de punkter som anges i avsnitt B, bilaga XI i strålskyddsdirektivet. Detta gäller även vad som måste vara uppfyllt för att en radiologisk nödsituation ska kunna avslutas och övergå i en befintlig exponeringssituation. För att kraven i strålskyddsdirektivet om krisberedskap ska kunna uppfyllas behöver regeringen besluta om att ändra förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisning av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport "Översyn av beredskapszoner" (MSB 2018-02237) och införa de förslag som framgår i rapporten *SSM 2017:27 Översyn av beredskapszoner*.

3.2.2 Strålsäkerhetsmyndighetens fortsatta arbete

Utöver ovanstående förslag avser Strålsäkerhetsmyndigheten att bedriva föreskriftsarbete inom beredskapsområdet enligt följande:

Tillämpning av referensnivåer

Artikel 7.1 i strålskyddsdirektivet anger krav på införande och tillämpning av referensnivåer:

Medlemsstaterna ska säkerställa att referensnivåer fastställs för exponering i nödsituationer och befintliga exponeringssituationer. Optimeringen av skyddet ska prioriteras för exponering över referensnivån och fortsätta att tillämpas under referensnivån.

Referensnivåer för allmänheten i radiologiska nödsituationer är fastställda i 3 kap. 8, 9 och 12 §§ strålskyddsförordningen. I strålskyddsförordningen anges också en övre gräns för vilka referensnivåer som får fastställas för den befintliga exponeringssituation som kan uppstå efter en radiologisk nödsituation. Andra meningen genomförs delvis genom definitionen av referensnivå i 1 kap. 5 § strålskyddsförordningen. Det framgår dock inte av nuvarande reglering hur referensnivån ska tillämpas och att optimeringen av skyddet ska prioriteras för exponering över referensnivån och fortsätta att tillämpas under referensnivån.

För att genomförandet av direktivet ska vara fullständigt avseende optimering i radiologiska nödsituationer och befintliga exponeringssituationer som följer av radiologiska nödsituationer avser Strålsäkerhetsmyndigheten utveckla hur referensnivåer ska tillämpas under och efter radiologiska nödsituationer i en föreskrift. Strålsäkerhetsmyndigheten planerar att påbörja detta arbete under 2020. För att kraven relaterade till referensnivåer i direktivet ska kunna tillämpas som avsett bör en föreskrift dessutom reglera hur referensnivåer ska användas i beredskapsplanering, vad som gäller för snabba tidsförlopp, att referensnivåer ska beräknas för representativ person samt vilka tidsperioder som får användas vid utvärdering av händelser som inte leder till långsiktigt exponering.

Tillämpning av krav för arbetstagare i radiologiska nödsituationer

Artikel 17 i strålskyddsdirektivet anger krav på information och utbildning i förhand av arbetstagare i radiologiska nödsituationer:

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att räddningspersonal som ingår i en beredskapsplan eller ett krishanteringssystem får lämplig och regelbundet uppdaterad information om de hälsorisker som deras insatser kan innebära och om vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas i sådana fall. Denna information ska omfatta alla typer av potentiella nödsituationer och insatstyper.
2. Så snart en nödsituation uppstår ska den information som avses i punkt 1 kompletteras på lämpligt sätt, med hänsyn till de specifika omständigheterna.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det företag eller den organisation som ansvarar för skyddet av räddningspersonalen ger den räddningspersonal som avses i punkt 1 lämplig utbildning enligt det krishanteringssystem som anges i artikel 97. Utbildningen ska om så är lämpligt inbegripa praktiska övningar.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att räddningspersonal, utöver den beredskapsutbildning som avses i punkt 3, får lämplig utbildning och information om strålskydd av det företag eller den organisation som ansvarar för skyddet av räddningspersonalen.

Kraven genomförs genom 4 kap. 12 § strålskyddslagen, 3 kap. 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160), 3 kap. 14 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och 4 kap. 19 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer dock att den nuvarande regleringen inte fullt ut säkerställer

- att arbetstagare i radiologiska nödsituationer får lämplig och uppdaterad information om hälsorisker, försiktighetsåtgärder och strålskydd som dessutom ska kompletteras på lämpligt sätt med hänsyn till de specifika omständigheterna så snart en nödsituation inträffar, och
- att arbetstagare i radiologiska nödsituationer får lämplig utbildning i gällande krishanteringssystem, inklusive praktiska övningar om så är lämpligt, och lämplig utbildning i strålskydd.

Artikel 53 (3–5) i strålskyddsdirektivet anger vidare krav på vad som gäller vid exponering av arbetstagare i radiologiska nödsituationer:

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att räddningspersonal som riskerar att delta i åtgärder som kan medföra doser som överstiger en effektiv dos på 100 mSv på förhand klart och tydligt informeras om relaterade hälsorisker och tillgängliga skyddsåtgärder och deltar i dessa åtgärder frivilligt.
4. I händelse av exponering av arbetstagare i en nödsituation ska medlemsstaterna kräva radiologisk övervakning av räddningspersonal. Individuell dosövervakning eller bedömning av persondoserna ska anpassas efter omständigheterna.
5. I händelse av exponering av arbetstagare i en nödsituation ska medlemsstaterna kräva att särskild läkarkontroll av räddningspersonal enligt artikel 49 genomförs på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Kraven genomförs genom 4 kap. 12 och 13 §§, 4 kap. 14 § respektive 4 kap. 5 § strålskyddslagen. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer dock att vad som avses med lämpligt, klar och tydlig samt anpassning till omständigheterna bör fastställas i en föreskrift från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Till skillnad från tidigare reglering i Sverige omfattas nu ett mycket stort antal arbetsgivare som inte bedriver verksamhet med joniserande strålning. De omfattas inte av de övriga krav som gäller för verksamheter med joniserande strålning och har därför inte samma förutsättningar att kunna leva upp till kraven som gäller för arbetstagare i radiologiska nödsituationer. För dessa är det därför av särskilt stor vikt att det framgår i en föreskrift vad som krävs för att de ska leva upp till kraven i strålskyddslagen och strålskyddsförordningen. För att kraven relaterade till arbetstagare i nödsituationer i direktivet ska kunna tillämpas som avsett bör en föreskrift dessutom reglera vad som gäller för ackumulerad dos i radiologiska nödsituationer för arbetstagare i verksamheter med joniserande strålning och vilka exponeringsvägar som ska beaktas inom olika dosintervall. Strålsäkerhetsmyndighetens arbete med att ta fram en föreskrift för arbetstagare i radiologiska nödsituationer har påbörjats under 2019.

4. Övergripande slutsatser

Strålsäkerhetsmyndigheten har i denna slutrapport kommit fram till att det behöver göras författningsändringar för att Sverige fullt ut ska genomföra strålskyddsdirektivet.

I denna slutrapport föreslås därför att egenföretagare ska omfattas av strålskyddsregelverket. Detta i huvudsak för att en person är lika skyddsvärd oavsett om personen agerar som egenföretagare eller arbetstagare. Genom att exkludera egenföretagare i bestämmelserna så har Sverige inte heller uppfyllt skyldigheten att implementera strålskyddsdirektivet.

Dessutom föreslås att det införs bestämmelse om lokala säkerhetsnämnder vid större verksamheter med joniserande strålning. Främsta orsaken till det är att möjliggöra ökad offentlig insyn vid dessa verksamheter, i likhet med de kärntekniska anläggningar där regeringen har bestämt att det ska finnas en lokal säkerhetsnämnd.

Utöver det ovan nämnda har Strålsäkerhetsmyndigheten även föreslagit författningsändringar när det gäller straff- och sanktionsbestämmelser. I det avseendet hänvisas till den delrapport som redovisades till regeringen den 1 april 2019.

Strålsäkerhetsmyndigheten har dessutom funnit skäl att lyfta fram andra områden som bör beaktas för att genomförandet av strålskyddsdirektivet ska vara fullständigt. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår därför att regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att dels utreda hur utbildning för specialistkompetens för sjukhusfysiker ska säkerställas, dels utreda hur berättigandebedömningar för medicinsk och icke-medicinsk exponering ska genomföras och vilken myndighet som ska ha huvudansvaret. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att Socialstyrelsen i ovan angivna arbete ska samverka med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering samt med Strålsäkerhetsmyndigheten. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår dessutom att regeringen ändrar förordningen om skydd mot olyckor enligt vad som framgår av redovisningen av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport "Översyn av beredskapszoner" (MSB 2018-02237) och införa de förslag som framgår i rapporten SSM 2017:27 Översyn av beredskapszoner.

Bilaga 1 Konsekvensutredning egenföretagare

Beskrivning av problemet

I det tidigare regelverket för strålskydd tolkades egenföretagare in i bestämmelserna även om det inte uttrycktes specifikt. I den nya strålskyddslagen (2018:396) och strålskyddsförordningen (2018:506) som trädde i kraft den 1 juni 2018, formulerades bestämmelserna om för att implementera strålskyddsdirektivet (2013/59/Euratom), men också med tanke på språklig utveckling. Med den nya språkliga utformningen av bestämmelserna inkluderas inte längre egenföretagare på samma sätt som tidigare, vilket inte är syftet med regelverket.

Egenföretagare omfattas nu inte av alla krav i strålskyddslagen och strålskyddsförordningen, vilket innebär att dessa personer och deras verksamheter inte har samma skyddsnivå. En egenföretagare är lika skyddsvärd som en arbetstagare och en egenföretagares verksamhet bör precis som tidigare ha samma skydds krav som annan verksamhet. Att exkludera egenföretagare i bestämmelserna innebär även att Sverige inte fullt ut genomför strålskyddsdirektivet.

Alternativa lösningar och beskrivning av effekterna om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativa lösningar

Eftersom det rör sig om ett krav i strålskyddsdirektivet så finns det inga alternativ till lagstiftning.

Nollalternativet

Detta alternativ innebär att egenföretagare inte har samma skydd som arbetstagare när det gäller exponering för strålning. Inte heller egenföretagares verksamhet med strålning eller egenföretagares verksamhet i en omgivning med joniserande strålning krävs på samma sätt som andra verksamhetsutövares verksamheter. Detta innebär också att Sverige inte fullt ut implementerar strålskyddsdirektivet.

Slutsatser om alternativen

Att inte ändra bestämmelserna så att dessa även inkluderar egenföretagare innebär ett sämre strålskydd i Sverige och att egenföretagare inte är lika skyddsvärda som andra personer. Sverige uppfyller inte heller fullt ut strålskyddsdirektivet om egenföretagare och deras verksamheter inte omfattas av alla relevanta bestämmelser.

Vilka berörs av regleringen

Egenföretagare som bedriver verksamhet med strålning eller verksamhet i en omgivning med joniserande strålning berörs av regleringen. När det gäller verksamhet med joniserande strålning finns det ett stort antal egenföretagare som använder strålkällor eller tekniska anordningar som kan alstra strålning, t.ex. inom veterinärmedicinsk verksamhet, odontologisk verksamhet eller verksamheter som använder strålkällor i kontroll- eller analysmetoder. Även för verksamheter som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning kan det förekomma egenföretagare, t.ex. genom att egenföretagaren bedriver sin verksamhet i en lokal med en aktivitetskoncentration av radon som är högre än referensnivån.

Konsekvenser av regleringen

Allmänna konsekvenser

De förändringar som föreslås är språkliga förändringar för att åter, och på ett tydligare sätt, inkludera egenföretagare i bestämmelserna. Förändringen innebär inga konsekvenser för verksamhetsutövarna då egenföretagare i det tidigare regelverket för strålskydd tolkades in i bestämmelserna.

Ekonomiska effekter

- a) Konsekvenser för företag
De föreslagna förändringarna bedöms inte medföra några ekonomiska effekter för företag eftersom förändringarna enbart innebär en återgång till tidigare tillämpning av bestämmelserna.

- b) Konsekvenser för offentlig sektor
De föreslagna förändringarna bedöms inte medföra några ekonomiska effekter för offentlig sektor eftersom förändringarna enbart innebär en återgång till tidigare tillämpning av bestämmelserna.

Sociala konsekvenser

Några sociala konsekvenser har inte identifierats.

Miljömässiga konsekvenser

Några miljömässiga konsekvenser har inte identifierats.

Jämförelse av konsekvenserna av de övervägda regleringsalternativen

Något alternativ till den föreslagna regleringen har inte övervägts.

Överensstämmelse med Sveriges skyldigheter som EU-medlem

För att Sverige fullt ut ska implementera strålskyddsdirektivet behöver de föreslagna förändringarna genomföras.

Ikraftträdande

De förändringar som omfattas av förslaget har tidigare tolkats in för egenföretagare och innebär inte sådana förändringar som påkallar särskilda överväganden vad gäller ikraftträdande. Beträffande informationsinsatser så är förändringarna inte nya utan en återgång till tidigare tillämpning av regelverket om strålskydd. Sedvanlig nyhetsrapportering via till exempel myndighetens webbsida torde därför räcka.

Bilaga 2 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 4, 5, 8, 11, 15 och 16 §§ samt 7 kap. 2 § strålskyddslagen (2018:396) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 4 §

En arbetstagare som utför arbetsuppgifter i en verksamhet med joniserande strålning som kan medföra att personen exponeras för strålning är skyldig att underkasta sig den medicinska kontroll som behövs för att bedöma personens lämplighet för arbetsuppgifterna.

Den som utför arbetsuppgifter i en verksamhet med joniserande strålning som kan medföra att personen exponeras för strålning är skyldig att underkasta sig den medicinska kontroll som behövs för att bedöma personens lämplighet för arbetsuppgifterna.

4 kap. 5 §

Den som sysselsätter någon i en verksamhet med joniserande strålning eller i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning eller sysselsätter någon med att utföra en åtgärd i en radiologisk nödsituation ska *se till att arbetstagaren* snarast *genomgår* en läkarundersökning, *om arbetstagaren*

Den som sysselsätter någon *eller utför arbete* i en verksamhet med joniserande strålning eller i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning eller sysselsätter någon med att utföra en åtgärd i en radiologisk nödsituation ska snarast *ombesörja* en läkarundersökning *för den som i samband med verksamheten eller åtgärden*

1. har exponerats för joniserande strålning och fått en stråldos som överskrider en dosgräns som gäller för arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning, eller
2. visar tecken på skada som kan misstänkas vara föranledd av joniserande strålning.

4 kap. 8 §

Den som sysselsätter någon i en verksamhet med joniserande strålning eller i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning ska se till att arbetsuppgifter som utförs av *en gravid arbetstagare* som anmält sin graviditet medför att den ekvivalenta dosen till fostret under den återstående graviditeten blir så liten som möjligt och inte förväntas överstiga 1 millisievert.

Den som sysselsätter någon *eller utför arbete* i en verksamhet med joniserande strålning eller i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning ska se till att arbetsuppgifter som utförs av *den som är gravid och som, i fråga om arbetstagare, har anmält sin graviditet*, medför att den ekvivalenta dosen till fostret under den återstående graviditeten blir så liten som möjligt och inte förväntas överstiga 1 millisievert.

4 kap. 11 §

Den som sysselsätter någon i en verksamhet med joniserande strålning, i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning eller

Den som sysselsätter någon *eller utför arbete* i en verksamhet med joniserande strålning *eller* i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande

Nuvarande lydelse

med att utföra en åtgärd i samband med en radiologisk nödsituation ska planera arbetsuppgifter som utförs av en *arbetstagare* som ammar så att *arbetstagaren* inte riskerar att få ett intag av eller kontamineras med radioaktiva ämnen som medför att barnet kan exponeras för joniserande strålning och få en stråldos som överskrider en dosgräns som gäller för personer i allmänheten.

Föreslagen lydelse

strålning eller *sysselsätter någon* med att utföra en åtgärd i samband med en radiologisk nödsituation, ska planera arbetsuppgifter som utförs av en *person* som ammar så att *personen* inte riskerar att få ett intag av eller kontamineras med radioaktiva ämnen som medför att barnet kan exponeras för joniserande strålning och få en stråldos som överskrider en dosgräns som gäller för personer i allmänheten.

4 kap. 15 §

Den som är arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning, i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning eller i en radiologisk nödsituation ska använda de skyddsanordningar och vidta de åtgärder i övrigt som anvisats av den som är ansvarig för strålskyddet.

Den som är arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning, i en verksamhet som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning eller i en radiologisk nödsituation ska använda de skyddsanordningar och vidta de åtgärder i övrigt som anvisats av den som är ansvarig för strålskyddet. *Även den som i egen verksamhet utför arbete med joniserande strålning eller i en omgivning med joniserande strålning ska i den utsträckning som det behövs från strålskyddssynpunkt använda skyddsanordningar och vidta skyddsåtgärder i övrigt.*

4 kap. 16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skydd *för arbetstagare* mot risk för skador från joniserande strålning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skydd *vid arbete med joniserande strålning* mot risk för skador från joniserande strålning.

7 kap. 2 §

Den som är arbetstagare i en verksamhet där det används en teknisk anordning som kan alstra icke-joniserande strålning ska använda de skyddsanordningar och vidta de åtgärder i övrigt som har anvisats av den som är ansvarig för strålskyddet.

Den som är arbetstagare i en verksamhet där det används en teknisk anordning som kan alstra icke-joniserande strålning ska använda de skyddsanordningar och vidta de åtgärder i övrigt som har anvisats av den som är ansvarig för strålskyddet. *Även den som i egen verksamhet utför arbete med icke-joniserande strålning ska i den utsträckning som det behövs från strålskyddssynpunkt använda skyddsanordningar och vidta skyddsåtgärder i övrigt.*

Bilaga 3 Förslag till lag om ändring i strålskydds- förordningen (2018:506)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 och 12 §§ samt 4 kap. 9 § strålskyddförordningen (2018:506) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 5 §

Dosgränserna i 2 § gäller även för den som utför arbete i egen verksamhet med joniserande strålning.

Dosgränserna i 2 *och* 4 §§ gäller även för den som utför arbete i egen verksamhet med joniserande strålning.

2 kap. 12 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från 2 § för arbetstagare som har fyllt 18 år.

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från 2 § för arbetstagare *och personer som utför arbete i egen verksamhet och* som har fyllt 18 år.

4 kap. 9 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. berättigande av sådana verksamheter, metoder och åtgärder som medför att människor eller miljön exponeras för joniserande strålning,
2. funktionskrav för tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning eller innehåller ett radioaktivt ämne,
3. krav på särskild kompetens för utförande av vissa arbetsuppgifter inom verksamhet med joniserande strålning
4. skydd för arbetstagare mot risk för skador från joniserande strålning,
4. skydd för arbetstagare *och den som utför arbete i egen verksamhet* mot risk för skador från joniserande strålning,
5. förbud och andra försiktighetsmått till skydd för människors hälsa mot risk för skador från joniserande strålning, och
6. övervakning, utsläpp av radioaktiva ämnen, radioaktivt avfall, avveckling av verksamheter med joniserande strålning och andra försiktighetsmått till skydd för miljön mot risk för skadlig verkan av joniserande strålning.

Bilaga 4 Konsekvensutredning lokala säkerhetsnämnder

Beskrivning av problemet

De lokala säkerhetsnämnderna infördes i lagen (1980:1123) om offentlig insyn i säkerhetsarbetet vid kärnkraftverken. Lagen upphävdes när lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet trädde i kraft 1984 och bestämmelser om offentlig insyn infördes i den lagen. De lokala säkerhetsnämnderna fick då vidgade uppgifter och de skulle kunna inrättas även vid andra kärntekniska anläggningar än kärnkraftverk. I dag finns lokala säkerhetsnämnder inrättade vid Barsebäcks, Forsmarks, Oskarshamns och Ringhals kärnkraftverk samt vid Studsviks kärntekniska anläggningar.

I oktober 2015 gav regeringen Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, berörda länsstyrelser samt andra berörda myndigheter och aktörer, genomföra en översyn av de beredskapszoner som gäller för verksamheter med joniserande strålning. I Strålsäkerhetsmyndighetens rapport om översyn av beredskapszoner [1] redovisar Strålsäkerhetsmyndigheten ett förslag på beredskapszoner och planeringsavstånd kring kärnkraftverken i Forsmark, Oskarshamn och Ringhals, ett förslag på beredskapszon kring Westinghouse Electric Sweden AB:s bränslefabrik i Västerås (bränslefabriken) och ett förslag på planeringsavstånd kring Centralt mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn (Clab). Den 30 mars 2017 beslutade Strålsäkerhetsmyndigheten att ingen anläggning på Studsviks industriområde ska placeras i beredskapskategori 1 eller 2. Motsvarande beslut om att inte placera Barsebäcks kärnkraftverk i beredskapskategori 1 eller 2 togs i november 2006. Dessa beslut innebär att ingen särskild beredskapsplanering för allmänheten krävs kring dessa anläggningar. För att kunna genomföra de förslag som Strålsäkerhetsmyndigheten har lämnat i rapporten, har regeringen i februari 2018 gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att lämna förslag till ändringar som behöver genomföras i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisade detta till regeringen i augusti 2018 [2]. En remiss pågick därefter under perioden den 30 oktober 2018 till den 1 mars 2019 av Strålsäkerhetsmyndighetens översyn av beredskapszoner med bilagor och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps ändringsförslag. I oktober 2018 presenterade Strålsäkerhetsmyndigheten underlag till beredskapsplaneringen kring forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS) i Lund [3]. I underlaget föreslår Strålsäkerhetsmyndigheten att en beredskapszon inrättas kring ESS.

I lagen om kärnteknisk verksamhet finns bestämmelser om offentlig insyn för de kärntekniska anläggningar där regeringen har bestämt att det ska finnas en lokal säkerhetsnämnd. Vidare finns i förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar bestämmelser om hur den lokala säkerhetsnämnden ska ledas och vilka uppgifter den lokala säkerhetsnämnden ska utföra. För större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar finns idag inga motsvarande bestämmelser om offentlig insyn.

Alternativa lösningar och beskrivning av effekterna om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativa lösningar

Strålsäkerhetsmyndigheten har inget alternativt förslag till lösning.

Nollalternativet

Att inte reglera, nollalternativet, innebär att motsvarande lagstadgade rätt till offentlig insyn som idag finns för kärntekniska anläggningar kommer att saknas för verksamhet med joniserande strålning vid en större anläggning som inte utgör en kärnteknisk anläggning.

Slutsatser om alternativen

Även om nollalternativet inte erbjuder motsvarande rättigheter till offentlig insyn skulle en kommun där en större anläggning, som inte utgör en kärnteknisk anläggning finns, troligtvis på frivillig basis kunna upprätta en god relation med anläggningen.

Vilka berörs av regleringen

De föreslagna regleringsändringarna anknyter till strålskyddslagen (2018:396) samt förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar. Dessa författningar riktar sig till kärntekniska anläggningar och verksamheter med joniserande strålning. Vad gäller de senare åsyftas i det här fallet större anläggningar. Med större anläggning avses en verksamhet med joniserande strålning som inte är en kärnteknisk anläggning och som vid en radiologisk nödsituation kan ge upphov till omgivningskonsekvenser. Det står regeringen fritt att bestämma vilka större anläggningar som bör ha en lokal säkerhetsnämnd.

Konsekvenser av regleringen

Allmänna konsekvenser

Genomförande av förslaget innebär att kommunen, där den lokala säkerhetsnämnden vid en större anläggning har införts, får möjlighet till motsvarande lagstadgade rätt till offentlig insyn i strålsäkerhetsrelaterade frågor som vid en kärnteknisk anläggning.

Ekonomiska effekter

a) Konsekvenser för företag

Det finns inga direkta ekonomiska konsekvenser för företag med undantag för det företag som driver den anläggning för vilket regeringen bestämmer att införa en lokal säkerhetsnämnd. För detta företag är det tänkbart med vissa ökade kostnader som en konsekvens av att företaget behöver lägga resurser i form av arbetstid på att ta fram eventuellt underlag som efterfrågas av nämnden samt att förbereda och genomföra de möten som den lokala säkerhetsnämnden efterfrågar.

De höjda avgifter som föreslås under b) kan därtill bli en kostnad för de företag som driver verksamheter som har krav på en lokal säkerhetsnämnd. Då det emellertid i dagsläget inte kan utläsas ur förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten från vilken avgift som medlen till säkerhetsnämnderna tas, så kan det inte med säkerhet anges vilka företag som drabbas av detta ökade avgiftsuttag.

b) Konsekvenser för offentlig sektor

Statligt stöd till de nya lokala säkerhetsnämnder som regeringen bestämmer kommer att betalas ut från Strålsäkerhetsmyndigheten. I praktiken innebär det i dagsläget högst 400 000 kronor per år för varje ny lokal säkerhetsnämnd som inrättas. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår att detta finansieras genom att de aktuella avgifterna i förordningen om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten ökas med 400 000 kronor per år och ny säkerhetsnämnd.

Sociala konsekvenser

Indirekt innebär införandet av ny reglering ett första steg för att skapa förutsättningar till ökad insyn för allmänheten i strålsäkerhetsrelaterade frågor relaterat till verksamheter med joniserande strålning vid större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar.

Miljömässiga konsekvenser

Det finns inga identifierade miljökonsekvenser av förslaget.

Jämförelse av konsekvenserna av de övervägda regleringsalternativen

Vid jämförelse av det förslag till reglering som presenterats och nollalternativet kan det konstateras att nollalternativet inte kommer att kunna erbjuda motsvarande lagstadgade rättigheter till offentlig insyn i icke kärntekniska verksamheter som de som idag finns i lagen om kärnteknisk verksamhet och i förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar.

Överensstämmelse med Sveriges skyldigheter som EU-medlem

Inrättande av lokala säkerhetsnämnder i anslutning till verksamheter med strålning vid större anläggningar som inte är kärntekniska anläggningar följer inte av EU-rätt eller internationell rätt. Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning är att införandet av lokala säkerhetsnämnder enligt förslaget inte står i strid med grundläggande EU-rättsliga principer.

Ikraftträdande

Vad gäller tidpunkten för ikraftträdandet bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten att tillägg i strålskyddslagen behöver synkroniseras med omskrivningar i förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar för att förslaget ska kunna genomföras på ett effektivt sätt.

Samverkan

Strålsäkerhetsmyndigheten har i samband med utredningen besökt Västerås och Lunds kommun, två kommuner med anläggningar, som idag inte har lokala säkerhetsnämnder utsedda av regeringen. I Västerås ligger Westinghouse bränslefabrik som har varit i drift under många år och är en kärnteknisk anläggning och därmed innefattas av befintlig reglering med möjlighet för regeringen att utse en lokal säkerhetsnämnd för ökad offentlig insyn. I Lund är forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS) under uppförande. ESS utgör inte en kärnteknisk anläggning och innefattas idag inte av befintlig reglering relaterad till offentlig insyn. Vid båda mötena informerade Strålsäkerhetsmyndigheten om pågående utredning samt samlade in synpunkter av betydelse för utredningen.

I Västerås finns en informationsgrupp för Westinghouse bränslefabrik, som har upprättats av Västerås kommun och Westinghouse Electric Sweden AB. Informationsgruppen består av miljönämndens ordinarie ledamöter och representanter från Westinghouse bränslefabrik. Informationsgruppen träffas en gång per år. Vid dessa träffar brukar också Strålsäkerhetsmyndigheten och Länsstyrelsen i Västmanlands län delta. Västerås kommun har i en skrivelse till Strålsäkerhetsmyndigheten uppgett att de bedömer att nuvarande ordning med en etablerad informationsgrupp är fullt tillräcklig för att säkra allmänhetens tillgång till information om det kärntekniska säkerhets- och strålskyddsarbetet vid anläggningen [4].

Frågan om lokal säkerhetsnämnd har i februari 2019 tagits upp i kommunstyrelsen i Lund. Av mötesprotokollet [5] framgår att kommunstyrelsen uttalar sitt stöd för att en lokal säkerhetsnämnd inrättas i Lunds kommun.

Påverkan på Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet

För varje ny lokal säkerhetsnämnd som regeringen inför kommer Strålsäkerhetsmyndigheten att betala ut statligt stöd på högst 400 000 kronor per år till den lokala säkerhetsnämnden. För att detta inte ska behöva påverka befintlig verksamhet på myndigheten föreslår Strålsäkerhetsmyndigheten att detta finansieras genom att de aktuella avgifterna i förordningen om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten ökas med 400 000 kronor per år och ny säkerhetsnämnd.

Det skulle också kunna vara lämpligt att införa en särskild bestämmelse i den sistnämnda förordningen för dessa avgifter, då det för närvarande inte tydligt framgår att det tas ut avgifter som avser de lokala säkerhetsnämnderna.

Referenser

1. Rapport Strålsäkerhetsmyndigheten, 2017:27 *Översyn av beredkapszoner*.
2. Redovisning av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att komplettera Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport ”Översyn av beredkapszoner”, Justitiedepartementet, 2018-08-29, dnr JU2018/04198/SSK.
3. Rapport Strålsäkerhetsmyndigheten, 2018:22 *Underlag till beredkapsplaneringen kring ESS*.
4. Skrivelse om lokala säkerhetsnämnder, SSM2018-2482-6.
5. Skrivelse om lokala säkerhetsnämnder, SSM2018-2482-7.

Bilaga 5 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

Härigenom föreskrivs i fråga om strålskyddslagen (2018:396)

dels att 1 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 8 kap. ska lyda "Tillsyn och offentlig insyn",

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 8 kap. 15 §, samt närmast före 8 kap. 15 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 2 §

Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Lagens syfte och innehåll,
- 2 kap. Lagens tillämpningsområde,
- 3 kap. Grundläggande bestämmelser om skydd mot joniserande strålning,
- 4 kap. Arbetstagares exponering för joniserande strålning,
- 5 kap. Allmänhetens och miljöns exponering för joniserande strålning,
- 6 kap. Tillstånd och anmälan i fråga om joniserande strålning,
- 7 kap. Tekniska anordningar som kan alstra icke-joniserande strålning,
- 8 kap. Tillsyn,
- 9 kap. Straff och förverkande,
- 10 kap. Tystnadsplikt, överklagande och avgifter.

Offentlig insyn

8 kap. 15 §

Den som har tillstånd att bedriva verksamhet med joniserande strålning vid en större anläggning som inte utgör en kärnteknisk anläggning enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, ska ge den lokala säkerhetsnämnd som regeringen bestämmer insyn i säkerhets- och strålskyddsarbetet vid anläggningen.

För en sådan nämnd som avses i första stycket tillämpas 20 och 21 §§ lagen om kärnteknisk verksamhet.

Bilaga 6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar

Härigenom föreskrivs att rubriken till samt 1–3, 9 och 12 §§ förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar ska ha följande lydelse.

Förordning med instruktion för lokala säkerhetsnämnder

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

De lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar ska utöva en sådan insyn som avses i 19–21 §§ lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

De lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar *eller verksamheter med joniserande strålning vid större anläggningar* ska utöva en sådan insyn som avses i 19–21 §§ lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet *och 8 kap. 15 § strålskyddslagen (2018:396).*

2 §

Den lokala säkerhetsnämnden ska särskilt

1. följa *det kärntekniska* säkerhets- och strålskyddsarbetet, i synnerhet vid den anläggning som nämnden är utsedd för,

2. inhämta information om *det kärntekniska* säkerhets- och strålskyddsarbete som har utförts eller planeras vid anläggningen,

3. inhämta information om planeringen av beredskapen *mot kärnenergiolyckor* vid anläggningen,

4. ställa samman material för information om säkerhets- och strålskyddsarbetet och beredskapsplaneringen, och

5. svara för information till allmänheten, myndigheter och institutioner på det lokala planet om säkerhets- och strålskyddsfrågor samt frågor om planeringen av beredskapen *mot kärnenergiolyckor*.

1. följa säkerhets- och strålskyddsarbetet, i synnerhet vid den anläggning som nämnden är utsedd för,

2. inhämta information om det säkerhets- och strålskyddsarbete som har utförts eller planeras vid anläggningen,

3. inhämta information om planeringen av beredskapen *i samband med en radiologisk nödsituation* vid anläggningen,

5. svara för information till allmänheten, myndigheter och institutioner på det lokala planet om säkerhets- och strålskyddsfrågor samt frågor om planeringen av beredskapen *i samband med en radiologisk nödsituation*.

3 §

Den lokala säkerhetsnämnden får i mån av tillgång på medel låta utföra sådana utredningar som behövs för att nämnden

Den lokala säkerhetsnämnden får i mån av tillgång på medel låta utföra sådana utredningar som behövs för att nämnden

Nuvarande lydelse

ska kunna bedöma betydelsen av vidtagna eller planerade *kärntekniska* säkerhets- eller strålskyddsåtgärder vid *den kärntekniska* anläggningen.

Föreslagen lydelse

ska kunna bedöma betydelsen av vidtagna eller planerade säkerhets- eller strålskyddsåtgärder vid anläggningen.

9 §

Ordföranden och övriga ledamöter i nämnden utses av regeringen för en tid av högst fyra år.

Av ledamöterna utses högst tio efter förslag av den kommun där *den kärntekniska* anläggningen är belägen och högst tre efter förslag av andra kommuner som i förekommande fall till någon del omfattas av den *inre* beredskapszon som bestämts för anläggningen. Ledamöterna bör vara bosatta i den kommun som föreslagit dem.

Av ledamöterna utses högst tio efter förslag av den kommun där anläggningen är belägen och högst tre efter förslag av andra kommuner som i förekommande fall till någon del omfattas av den *yttre* beredskapszon som *har* bestämts för *ett kärnkraftverk*. Ledamöterna bör vara bosatta i den kommun som *har* föreslagit dem.

För ordföranden och varje annan ledamot utses på samma sätt en ersättare.

12 §

Bestämmelser om hur man får överklaga nämndens beslut om begäran enligt 21 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet finns i 24 § samma lag.

Bestämmelser om hur man får överklaga nämndens beslut om begäran enligt 21 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet finns i 24 § samma lag *och i 10 kap. 2 § strålskyddslagen (2018:396)*.

När ett annat beslut av nämnden överklagas, ska skrivelsen med överklagandet ställas till den myndighet som ska pröva överklagandet och ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. Om skrivelsen kommit in för sent, ska myndigheten avvisa den. Skrivelsen ska dock inte avvisas, om förseningen beror på att nämnden har gett klaganden en felaktig upplysning om hur man överklagar. Skrivelsen ska inte heller avvisas, om den har kommit in till den lokala säkerhetsnämnden inom överklagandetiden.